

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/153/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5717212176
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kotrčová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5717212176.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kotrčovej a členov senátu Mgr. Františka Dulačku a Mgr. Márie Kašíkovej, v spore žalobkyne: B. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. W. XX/XX, Q., právne zast.: JUDr. Ladislav Mejstřík, advokát, so sídlom v Q., A. S. XX, proti žalovaným: v rade 1/ Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, právne zast.: Advokátska kancelária Mária Grochová a Partneri, s.r.o., so sídlom v Košiciach - Staré Mesto, Bočná 10, IČO: 36 863 017, v rade 2/ S. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. Z. X, K. O., právne zast.: JUDr. Pavol Gráčik, advokát, so sídlom v K., E. XX, v rade 3/ Z. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. Z. X, K. O., právne zast.: Mgr. Martin Lieskovský, advokát so sídlom v K., E. XX, o určovacej žalobe, na odvolanie strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 6C/59/2017-262 zo dňa 18.02.2020 v súvislosti s dopĺňacím rozsudkom Okresného súdu Martin č.k. 6C/59/2017-469 zo dňa 17.08.2021, takto

rozhodol:

Rozsudok prvoinštančného súdu v súvislosti s dopĺňacím rozsudkom m e n í tak, že žalobu žalobkyne z a m i e t a .

Žalovaným v rade 1/, 2/ a 3/ vo vzťahu k žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd určil, že záložné právo v prospech žalovaného 1/, zriadené zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a mandátnou zmluvou zo dňa 15.08.2011, uzatvorenou medzi žalovanými 1/ až 3/, ktorého predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva XXXX, vedenom Okresným úradom Martin, katastrálny odbor, pre katastrálne územie G., mesto Q., okres Q., a to byt č. XX, vo vchode XX, na X. poschodí obytného domu na Ulici A. W., súpisného čísla XXXX, s podielom priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve, ktorého vklad bol povolený dňa 16.09.2011 pod č. V 3067/11, vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/, 3/ neexistuje. Žalobcom 1/ a 2/ voči žalovaným 2/ a 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobcom 1/ a 2/ voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania nepriznal. Z vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že dňa 15.08.2011 bola medzi žalovaným 1/ ako záložným veriteľom a žalovanými 2/ a 3/ ako záložcami uzatvorená zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a mandátna zmluva. Predmetom zmluvy bola dohoda zmluvných strán o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam v prospech záložného veriteľa na zabezpečenie pohľadávky záložného veriteľa zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0425563538 zo dňa 15.08.2011 v znení jej neskorších zmien a dodatkov, uzatvorená medzi záložným veriteľom a B. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. W. XXXX/XX, Q. - G. ako dlžníkom. Na základe predmetnej zmluvy o splátkovom úvere záložný veriteľ poskytol úver vo výške 36 240,- eur. Záložnú zmluvu uzatvorili žalovaní 2/ a 3/ ako v tom čase evidovaní vlastníci nehnuteľnosti. Okresný súd Martin v konaní sp.zn. 5C/305/2015 určil

kúpnu zmluvu zo dňa 26.05.2011, uzatvorenú medzi pôvodným žalobcom v rade 1/ a žalobkyňou 2/ (t.č. žalobkyňou) a žalovanými v rade 2/ a 3/, následne kúpnu zmluvu zo dňa 22.07.2011, uzatvorenú medzi žalovanými 2/ a 3/ a B. X., nar. XX.XX.XXXX, za neplatné. Určil, že vlastníckmi nehnuteľnosťmi sú pôvodní žalobca 1/ a terajšia žalobkyňa v podiele 1/1. Na podklade uvedeného súd ustálil, že v čase vzniku právneho úkonu záložnej zmluvy existovala právna prekážka, ktorá bránila v tom, aby sa stal právny úkon platný. Práva vada/prekážka je daná tým, že v čase uzavretia záložnej zmluvy žalovaní 2/ a 3/ neboli vlastníckmi predmetných nehnuteľností, kúpna zmluva trpela absolútnou neplatnosťou od počiatku. V čase zriadenia záložného práva žalovaní 2/ a 3/ neboli nositeľmi vlastníckeho práva, a teda nemohli disponovať nehnuteľnosťou v takom rozsahu, že by platne zriadili záložné právo v prospech žalovaného 1/. K námietke žalovaného 1/ smerujúcej k ochrane dobromyseľného nadobúdateľa súd zaujal stanovisko, že na jednej strane nie je možné absolutizovať zásadu „Nemo plus plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet“, avšak na druhej strane nie je vhodné ani túto zásadu „automaticky“ prelomiť na základe dobrej viery. Ani jedna zo strán nerobila sporným dobromyseľnosť žalovaného 1/ pri nadobúdaní záložného práva a pokiaľ nemožno zachovať maximum z oboch práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti. Pritom je nutné zvažovať všeobecné súvislosti typu kolízie vlastníckeho a záložného práva ako individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Zohľadňujúc princíp proporcionality súd zastal názor, že vo veci nie je spravodlivé prelomiť zásadu len s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa. Na jednej strane stojí vlastnícke právo žalobcov, ktoré bolo priznané právoplatným súdnym rozhodnutím, na strane druhej len „zabezpečovacie“ právo žalovaného 1/. Aj po určení neexistencie záložného práva mu zostane zachované, právo domáhať sa svojej pohľadávky voči dlžníkovi. V opačnom prípade by žalobcovia prišli o svoje vlastnícke právo, žalovanému 1/ by aj naďalej ostalo zachované ako zabezpečovacie právo, tak aj právo domáhať sa zabezpečenej pohľadávky, čím by sa oproti žalobcom ocitol vo výrazne silnejšom postavení. Súdu neboli preukázané tvrdenia o tom, že by sa na strane žalobcov jednalo o šikanózný výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, že by konali úmyselne, mali z uvedených právnych úkonov akýkoľvek prospech. Za bezpredmetné súd považoval, že dlžníkom zo zmluvy o úvere je ich syn, nemôžu niesť zodpovednosť za konanie svojho syna, resp. žalovaných 2/ a 3/, ktoré bolo v rozpore s právnymi predpismi. Do dobrej viery žalovaného 1/ sú prinajmenšom vnášané pochybnosti okolnosťami, za ktorých došlo k prevodu vlastníckeho práva zo žalobcov na žalovaných 2/ a 3/ a následne B. X., ktorý je dlžníkom zo zabezpečovanej pohľadávky. V priebehu necelých dvoch mesiacov dvakrát došlo k zmene vlastníckeho práva, čo vyvoláva otázky špekulatívneho konania, pričom práve žalovaný 1/ ako osoba zbehlá v danej oblasti mala za existencie týchto okolností zachovať potrebnú mieru opatrnosti. Pokiaľ žalovaný 1/ namietal uplynutie premlčacej doby, táto pri určení absolútnej neplatnosti právneho úkonu, resp. pri určení, či tu právo je alebo nie je, neplynie. Za nedôvodnú súd tiež vyhodnotil námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 2/ a 3/. Rozhodujúcou otázkou pre určenie, či tu právo je alebo nie je, bolo predbežne posúdiť, či zmluva o zriadení záložného práva je platným právnym úkonom, z ktorého mohol žalovaný 1/ ako i žalovaní 2/ a 3/ nadobudnúť práva a povinnosti. O nároku na náhradu trov konania rozhodol vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/ s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP a úspech žalobcov v spore, vo vzťahu k žalovanému 1/ aplikoval ust. § 257 CSP a žalobcom nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Proti rozsudku prvoinštančného súdu doručili v zákonnej lehote odvolanie tak žalobcovia, ako i žalovaní 1/, 2/ a 3/.

3. Žalobcovia rozsah odvolania vymedzili čo do výroku III. odvolaním napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu z dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Zastali názor, že použitie ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania medzi žalobcami a žalovaným v rade 1/ nemá oporu v zistenom skutkovom stave a vyhodnotení súvislostí, z akého dôvodu bola žaloba podaná a voči komu. Viackrát žalobcovia uvádzali, že to bol práve zástupca banky, ktorý viackrát umožnil páchatelovi trestného činu podvodu vybaviť úver a uzavrieť záložné zmluvy aj pri iných nehnuteľnostiach. Zástupca banky je synom partnerky X. V., ktorý úver vybavoval a zároveň vnukom žalovaných 2/ a 3/. Z toho vyplýva, že byť aktívneho konania zástupcu banky, úver ani záložné právo na byt žalobcov by poskytnuté byť nemohli. Osoba, ktorej bol úver poskytnutý, nespĺňala podmienky na jeho získanie a čerpanie. Žalobcovia poukazujú, že boli obeťami podvodu, z úveru, ktorý bol zabezpečený záložným právom, nemali finančný zisk. Naopak, úver bol „rozobratý“ medzi zástupcu banky a jeho matku starých rodičov. Nie je preto pravdivé tvrdenie súdu, že banka bola dobromyseľná. Žalovaný 1/ sa nemôže dištancovať od svojho zástupcu a tvrdiť, že o ničom nevedel a byť dobromyseľný. V ďalšom rade to bol práve žalovaný 1/, ktorý tvrdošijne sa snažil realizovať výkon záložného práva, hoci

v tom čase už bol oboznámený, za akých okolností bola zmluva uzavretá. V roku 2017 bol žalovaný 1/ písomne žalobcami žiadaný, aby upustil od výkonu záložného práva. K podaniu žaloby žalobcov donútila okolnosť odvrátenia hrozby nezákonnej straty bytu. Žalovaní 2/ a 3/ aktívne v spore nevystupovali, účastníkmi boli viac-menej z dôvodu, že boli účastníkmi zmluvy o záložnom práve. Použitie ust. § 257 CSP prichádza do úvahy len výnimočne z dôvodov hodných osobitného zreteľa, pričom treba prihliadať aj na sociálne pomery účastníkov a to, akým spôsobom (ne)priznanie trov konania môže ovplyvniť ich finančné pomery. Práve pôvodný žalobca 1/, ako starobný dôchodca, a žalobkyňa, ako osoba blízka dôchodcovského veku, sú v prípade nepriznania nároku na náhradu trov konania postihnutí viac ako peňažný ústav - banka. Aj vzhľadom na postoj žalovaného v rade 1/ v konaní mal byť zaviazaný k náhrade trov konania žalobcom, a preto žiadali rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutej časti zmeniť a voči žalovanému 1/ priznať nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

4. Žalovaný v rade 1/ v podanom odvolaní rozsah, ktorého vymedzil čo do výroku o určenie neexistencie záložného práva, poukázal na odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. d), f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zastal názor, že napadnutým rozsudkom, ako i konaním, ktoré mu predchádzalo, došlo k extrémne príkremu flagrantnému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie, predovšetkým jeho princípov, a to právnej istoty, zákazu prekvapivých rozhodnutí a práva na riadne zdôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie predovšetkým porušil povinnosti vyplývajúce z ust. § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku, po zrušení veci odvolacím súdom konajúci sudca nevyjadril svoje stanovisko k skutkovému základu sporu, ani neuviedol predbežné právne posúdenie, nezákonne zasiahol do úpravy žalobného návrhu, zmenil predmet sporu zo žaloby podanej v zmysle ust. § 137 písm. d) na žalobu podľa § 137 písm. c) CSP a pri vyhlásení rozsudku opätovne porušil svoju zásadnú povinnosť rozsudok nielen vyhlásiť, ale aj odôvodniť. Tým došlo k zásadnému porušeniu právnej istoty práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Postup súdu úplne diskvalifikuje v mantineloch zákonnosti a správnosti. Súd nerešpektoval zásadu zákonnosti nestrannosti, kontradiktórnosti a princíp rovnosti zbraní, povinnosť konať iba na základe ústavy v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Po zrušení veci odvolacím súdom prvoinštančný súd vyzval v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu na odstránenie väd žaloby. Napriek tomu žalobcovia v podaní zo dňa 23.10.2019 zotrvali na svojom stanovisku, aby predmetom sporu bola žaloba na určenie neplatnosti právnej skutočnosti. Na tejto požiadavke zotrvali i na pojednávaní konanom 10.12.2019 a podanej žaloby sa žalobcovia pridrižovali i v záverečnej reči na pojednávaní konanom 18.02.2020. Napriek jednoznačnému pokynu odvolacieho súdu a v príkrom kontraste s konštatáciou súdu prvej inštancie, že predmet sporu nie je pre rozpor podania žalobcov jasný, čo vylučuje pokračovanie v konaní, v rozpore s opakovaným vyjadrením žalobcov súd prvej inštancie pristúpil k bezprecedentne neprípustnému, neobhájiteľnému suplovaniu zreteľne prejavenej procesnej vôle žalobcov svojou vlastnou predstavou o tom, čo má byť predmetom sporu. Zasiahol neprípustne a nemysliteľne do kontradiktórnosti konania nezákonnou favorizáciou jednej procesnej strany narušením zdania nestrannosti a v rozpore s vlastným procesným postupom si sám vymedzil predmet konania. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 33Cdo 3311/2009 zo dňa 26.08.2009, ktoré priamo s odkazom na dispozičnú zásadu ovládajúcu sporové konanie vyslovil zákaz súdu, aby žalobcovi priznal niečo iného, ako požadoval (žalovanému uložil inú, než navrhovanú povinnosť), aby žalobcovi priznal síce požadované plnenie, avšak z iného skutkového základu (z iného skutku), než ktorý bol predmetom konania. V tejto súvislosti rozhodne neobstojí súdom prvej inštancie prezentovaná interpretácia procesného pravidla o viazanosti obsahom žaloby, nielen formuláciou petitu. Za najflagrantnejšie porušenie procesných pravidiel žalovaný 1/ považoval konštatáciu súdu prvej inštancie, že „jediným dôvodom“ úspechu žalobcov v tomto spore je výsledok iného súdneho konania, ktorého žalovaný 1/ nebol stranou, ktorá riešila otázku platnosti kúpnych zmlúv týkajúcich sa zálohu (rozsudok Okresného súdu Martin č.k. 5C/305/2015-196 zo dňa 20.11.2016). V tejto súvislosti poukázal na ust. § 228 ods. 1, 2 CSP s tým, že materiálna stránka právoplatnosti súdneho rozhodnutia sa prejavuje predovšetkým v záväznosti rozhodnutia pre určitý počet subjektov, záväznosť rozhodnutia vydaného v sporovom konaní „inter partes“. Pokiaľ i vychádzal z predmetného rozhodnutia, mal ho zohľadniť komplexne, detailne a objektívne. V tejto súvislosti poukázal na body 9., 12. odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Martin v konaní 5C/305/2015, v ktorom žalobcovia jednoznačne potvrdili, že svoje záväzky chceli vyriešiť úverom, ktorého výška vyžadovala zriadenie záložného práva na nehnuteľnosť. Nakoľko tieto kritériá nespĺňali, byť nadobudol ich syn, ktorému bol úver schválený, preto mali plnú vedomosť a bolo ich vôľou, aby ich nehnuteľnosť bola zábezpekou pre úver, ktorý potrebovali. Žalobcovia prevodom vlastníctva k bytu na syna získali úver na pokrytie svojich dlhov, byť im následne vrátil do vlastníctva a výlučne po

tom, čo predmetný úver prestali riadne splácať, bezostyšne sa domáhajú zbavenia sa zabezpečenia úveru dojednaného s ich vedomím a v ich prospech. Neostýchajú sa odrazu dištancovať aj od svojho syna, ktorý v konaní v roku 2016 uviedol, že žalobcom chcel iba získaním úveru na seba pomôcť. Je priam cynické vyjadrenie súdu prvej inštancie, že je bezpredmetné, že dlžníkom zo zmluvy o úvere je syn žalobcov, lebo oni iba bránia svoje vlastnícke právo a že konanie žalobcov nevníma ako úmyselné a v ich prospech. Napriek tomu, že žalobcovia v trestnom konaní sú považovaní za poškodených, je ich žaloba v tomto civilnom konaní nespravodlivým, nemorálnym domáhaním sa duplicitného „zahojenia“ ich vlastnej neopatrnosti a bremeno škody sa snažia preniesť výlučne na žalovaného 1/. V kontexte popísaných okolností, najmä ich vlastným zlyhaním, správanie žalobcov je nesúladne s dobrými mravmi, je očividným zneužitím výkonu práva a súdom prvej inštancie stanovené usporiadanie vzťahov je prejavom hrubej nespravodlivosti. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 21Cdo 992/99 zo dňa 28.06.2000, 22Cdo 1567/2004 zo dňa 07.09.2004 v súvislosti so zákazom dovolávania sa vlastnej nepoctivosti a nemožnosti mať prospech z vlastného protiprávneho konania na ďalšie rozhodnutia najvyšších súdnych autorít, ktoré podrobne označil. V odvolacom návrhu žiadal rozsudok prvoinštančného súdu zmeniť, žalobu zamietnuť a uložiť žalobcom spoločne a nerozdielne uhradiť trovy konania žalovanému v rade 1/.

5. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného v rade 1/ uviedol, že žalobcovia nikdy nemali úmysel predať byt, naopak, boli obeťami podvodu. V inom konaní pracne museli preukazovať, že neboli nepoctiví a vôbec, že by niečo konali v rozpore s dobrými mravmi. Naopak, pracovník žalovaného 1/ sa vedome podieľal na podvode, dokonca je nesporné, že z poskytnutého úveru išla časť na jeho účet vo výške 5 000,- eur. Za „prvotný predaj bytu“ žalovanými v rade 2/ a 3/ nebola žalobcom vôbec zaplatená kúpna cena a ani syn žalobcov z poskytnutého úveru nemal žiaden profit. Zostal mu iba záväzok z úveru, byt nemá. Žalovaná 1/ uzatvorila záložnú zmluvu so žalovanými 2/ a 3/, ktorí vlastníckmi bytu nikdy neboli. Napriek neplatnosti záložnej zmluvy sa tvrdošijne domáha výkonu záložného práva. Žiadal preto rozsudok prvoinštančného súdu ako vecne správny potvrdiť.

6. Žalovaní v rade 2/ a 3/ v odvolaní podanom proti rozsudku prvoinštančného súdu namietali nedostatok vecnej pasívnej legitímácie v spore, žiadali buď žalobu odmietnuť alebo zamietnuť a zároveň priznať nárok na náhradu trov konania.

7. Žalovaná v rade 3/ vo vyjadrení, odvolaniu žalovaného 1/ a žalovaného 2/ uviedla, že so znením predmetných odvolaní súhlasí, nakoľko ich považuje za vecne správne, dôvodné, smerujú k rovnakému záveru v podobe potreby zamietnutia žaloby vo vzťahu k všetkým žalovaným. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcov uviedla, že toto smeruje len voči výroku, ktorý sa jej osoby netýka, a preto sa k tomuto ani osobitne nevyjadruje.

8. Žalovaný v rade 1/ vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcov uviedol, že poznatky žalovaného 1/ sú čerpané výsostne z tvrdení samotných žalobcov v nimi vedenom súdnom konaní 5C/305/2015, ktorého priebeh vedome žalovanému 1/ zatajili, obrali ho o možnosť vyjadriť sa k skutočnostiam, ktoré sa ho bezprostredne dotýkajú. Poukázal, že v predmetnom konaní sami žalobcovia priznali, že sa dostali do nepriaznivej finančnej situácie, žiadny peňažný ústav by im úver neposkytol, že nemali v úmysle predať svoj byt žalovaným 2/ a 3/. Ich snahou bolo len získať finančné prostriedky na základe pôžičky, že nevedeli, že syn byt kupuje už od cudzích ľudí. V ďalšom v podrobnostiach poukázal na dôvody odvolania, rozhodovaniu prax najvyšších súdnych autorít, ktorú bližšie špecifikoval. V odvolacom návrhu žiadal zmeniť rozsudok prvoinštančného súdu, žalobu buď odmietnuť alebo zamietnuť.

9. K procesnému návrhu žalovaného 1/ sa vo vyjadrení k jeho vyjadreniu a ním podanému odvolaniu pripojili i žalovaní v rade 2/, 3/.

10. Žalobkyňa vo vyjadrení k vyjadreniam žalovaných 1/, 2/ a 3/ zotrvala na požiadavke rozsudok prvoinštančného súdu potvrdiť. Poukázala pritom i na samotné znenie záložnej zmluvy, ako i na ďalšie ňou uvádzané skutočnosti prezentované v priebehu sporu.

11. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), na pojednávaní konanom 27.04.2022 po zopakovaní dokazovania oboznámením listinných dôkazov založených v spise, rozsudok prvoinštančného súdu zmenil, žalobu žalobkyne ako nedôvodnú zamietol.

12. V prvom rade odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že v priebehu sporu zomrel pôvodný žaloba v rade 1/. V súlade s ust. § 63 a nasl. CSP odvolací súd preto pokračoval v konaní so žalobkyňou, pôvodnou žalobkyňou v rade 2/, a to i vzhľadom na výsledok dedičského konania po zomrelom pôvodnom žalobcovi v rade 1/ (uznesenie Okresného súdu Martin 17D/518/2020-59, Dnot 211/2020 zo dňa 22.03.2021, č. listu 437 spisu).

13. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že žalobe žalobkyne nie je možné vyhovieť. Vychádzajúc zo znenia ust. § 137 písm. d) CSP žalobkyňa jednak nepreukázala, že by naliehaný právny záujem na podaní predmetnej žaloby vyplýval z osobitného právneho predpisu a napriek súdmi danej možnosti zosúladiť formuláciu žalobného petitu so znením ust. § 137 písm. c) CSP a zosúladiť ňou formulovaný žalobný petít s obsahom žaloby, túto možnosť nevyužila, napriek tomu tvrdošijne zotrvala na pôvodnej formulácii žalobného petitu, uvedomujúc si následky vyplývajúce z ust. § 137 písm. d) CSP.

14. Motiváciu prvoinštančného súdu napriek tomu spor prejednať odvolací súd poníma ako odklon od prílišného formalizmu, často súdom vytykávaný najvyššími súdnymi autoritami a snahou poskytnúť súdnu ochranu žalobkyňou tvrdenému porušeniu jej práva vlastníť majetok.

15. Odvolací súd zohľadnil všetky okolnosti prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, ktoré vo vzájomných súvislostiach jednoznačne naznačujú vedomosť žalobkyne o nevyhnutnosti zriadenia záložného práva na nehnuteľnosť v súvislosti s poskytnutým úverom v prospech syna, slúžiaceho na úhradu existujúcich dlhov. Špekulatívnosť a účelovosť konania samotnej žalobkyne umocňuje i tá skutočnosť, že syn žalobcov nebol ani účastníkom dedičského konania ako dedič po zomrelom pôvodnom žalobcovi v rade 1/ a jeho pobyt zostal neobjasnený.

16. Z uvedeného je možné jednoznačne ustáliť, že zámerom celej transakcie nebolo iba dosiahnuť poskytnutie úveru a uhradiť existujúce dlhy, ale zároveň zmariť možnosť banke, ktorá úver poskytla, uspokojiť prípadný dlh i prostredníctvom zálohu, ktorým bol úver zabezpečený. Už výsledok konania na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 5C/305/2015 jednoznačne naznačuje zámer aktérov jednotlivých kúpnopredajných zmlúv najskôr pre účely zriadenia záložného práva dosiahnuť, aby záloh síce poskytli v tom čase evidenčne vedení vlastníci nehnuteľností, avšak s plným vedomím a zámerom dovoľaním sa absolútnej neplatnosti na súde založiť i neexistenciu zriadeného záložného práva.

17. Zo strany aktérov jednotlivých kúpnopredajných zmlúv, samotných záložcov, ako i syna žalobkyne išlo o jednoznačné zneužitie výkonu práva, nakoľko pokiaľ i pôvodný žalobca v rade 1/ a žalobkyňa previedli byť na žalovaných 2/ a 3/ a títo následne na ich syna, v súdnom konaní sa žalobcovia napokon dovolali absolútnej neplatnosti jednotlivých prevodných zmlúv. Nimi uvádzaný dôvod neplatnosti dokladá, že ich cieľom nebolo dosiahnutie účelu a zmyslu sledovaného právnou normou predaj nehnuteľností, ale ich úmyslom bolo spôsobiť inému účastníkovi - žalovanému v rade 1/ získaním úveru založeného nehnuteľnosťou škodu. Žaloba žalobkyne je preto v rozpore s právnym princípom, podľa ktorého sa nikto nesmie dovolať vlastnej nepoctivosti a nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania. Práve význam tohto princípu bol opakovane potvrdený rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít tak, ako na tieto v podrobnostiach poukázal v podanom odvolaní žalovaný v rade 1/. Jednoznačne konanie, ktoré je šikanózne alebo ktoré je zneužitím práva, je v rozpore s dobrými mravmi a je mu preto treba odoprieť ochranu.

18. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd na rozdiel od prvoinštančného súdu zastal názor, že v danom prípade ochrana dobrej viery nadobúdateľa záložného práva môže vylúčiť ochranu vlastníckeho práva nedbanlivého či ľahkomyselného vlastníka pri rešpektovaní princípu proporcionality, navyiac za situácie, ak sám vlastník konal pri strate vlastníctva v zlom úmysle s cieľom zneužiť právo a v konečnom dôsledku dosiahnuť stav, ktorý na škodu iného bude svedčiť v jeho vlastný prospech.

19. Odvolací súd sa preto plne stotožnil s odvolacími námietkami zo strany žalovaného v rade 1/. Zastal názor, že žalobe žalobkyne nie je možné poskytnúť ňou požadovanú právnu ochranu, a to nielen pre absenciu naliehaného právneho záujmu v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP, ale i na podklade vyššie poukazovaných skutočností.

20. Rozsudok prvoinštančného súdu preto zmenil, žalobu žalobkyne ako nedôvodnú zamietol a s poukazom na ust. § 396 ods. 1 v súvislosti s ust. § 255 ods. 1 CSP žalovaným 1/, 2/ a 3/, ako úspešným v konaní, priznal vo vzťahu k žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

21. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca/ alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)